

Beszámoló az Alapítvány 2019. évi tevékenységéről

Beszámoló a Kémia Mobillabor 2019-es évéről

Az újraindított Kémia Mobillabor 2019. október-december időszakban összesen 42, elsősorban kisebb vidéki iskolába¹ jutott el, és ott kb. 1200 tanuló vett részt a bemutató órákon. Számos iskolában nincs állandó, szakos kémia tanár, és más tanár vagy utazó tanár tartja meg a kevés órát. Így sok esetben a tanulók most láttak először ilyen kísérleteket, eszközöket. A bemutatókat végző, az Alapítvány felhívására jelentkezett 40 közül az első évben kiválasztott 13 kémia tanár különösen ügyel arra, hogy a bemutatók ne csak látványosságként szolgáljanak, hanem tudást, összefüggéseket is átadjanak. Természetesen alkalmazkodnak a tanulók már megszerzett ismereteihez.

A fogadó iskoláktól kapott visszajelzések, illetve a bemutatókat végző tanárok leírásai nagyon pozitívak. A gyerekek érdeklődését hamar sikerül felkelteni, őket a kísérletek egy részébe be is vonni. Számos helyről kapunk olyan kérést, hogy térjünk majd vissza a jövőben. Ez nyilvánvalóan a továbbfejlesztési lehetőségek egyike, hogy ne csak egyszeri élményt hagyjon a Mobillabor a gyerekekben. A fogadó iskolák tanárának valamilyen bevonása, képzése, illetve a kísérletek online elérésének megteremtése is a terveink között szerepel. Mindez természetesen a jövőbeni finanszírozási lehetőségek, támogatások függvénye lesz.

A bemutatók összköltsége, a prezentációkat végző tanároknak nyújtott díjazás és utazási költség-támogatás eddig (október-december) hozzávetőlegesen 1,1 millió forintot tett ki. Emellett mintegy 900 ezer forintba kerültek azok az eszközök és anyagok, amelyekkel a tanárok a bemutatókat végzik.

2019-ben négy vállalati támogatótól, a [Richter Gedeon Nyrt](#)-től, a [Bau-Haus Kft](#)-től, a [77 Elektronika Kft](#)-től és a Japonica Holding Kft-től, illetve három magánszemélytől kaptunk a Mobillabor megvalósításához céltámogatásokat összesen 3,9 millió forint összegben. A Richter Gedeon Nyrt. további 750 ezer forint támogatást adott az eszköz- és anyagbeszerzésekhez, a [Szkarabeusz Kft.](#) árengedménnyel segítette beszerzéseinket, és számos gyógyszertár is segítségünkre segített. Ezek a

---

¹ Karancság, Pacsa, Kétsoprony, Endrefalva, Pécs, Ságújfalu, Bócsa, Tokod, Tát, Tázlár, Eger, Zirc, Vásárosnamény, Zalakomár, Kisláng, Leányvár, Lenti, Kiszána, Gérce, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Káloz, Bogád, Nagysztergár, Salgótarján, Nagyszénás, Komló, Pusztadobos, Somogyvár, Fonyód, Veszprém, Pincehely, Kelebia, Óriszentpéter, Besenyőtelek, Keszthely, Kunágota, Csaroda, Balatonszentgyörgy, Balatonfenyves, Gyöngyösfalu és Balatonszemes.

támogatások lehetővé teszik, hogy a 2019-2020. tanév során több, mint 100 iskolát, és kb. 3000 tanulót érjünk el, továbbá hogy a program továbbfejlesztésén is elkezdjünk dolgozni.

Támogatóinknak nagyon hálásak vagyunk ezért, s egyben reméljük, hogy majd a folytatáshoz is számíthatunk rájuk. További együttműködő partnereket is szeretnénk bevonni, néhányval már megkezdtek az egyeztetéseket 2019-ben.

Bővítési elképzeléseink között szerepel a fent már említett módon az, hogy a felkeresett iskolák tanárai is kapjanak további képzést, a bemutatók felvételei elérhetővé váljanak számukra, illetve hogy esetleg majd vissza tudjunk térni már felkeresett iskolákba (habár a sor sajnos elég hosszú). Emellett a földrajzi lefedettséget szeretnénk javítani, mivel néhány megyében, térségben még nem vagyunk jelen, és ezek között is vannak igen hátrányos helyzetű régiók. Végül fontolgatjuk, hogy más megközelítést, első körben fizikát, illetve specifikusan környezetvédelmi szempontokat is hogyan lehetne adagolni a bemutatókhoz. Van olyan bemutató tanár, aki ezt már önszorgalomból meg is teszi.

A Mobillabor projektről néhány fényképet és visszajelzést, illetve a bemutatók végzéséhez összeállított kézikönyvet a [honlapon](#) lehet megtalálni.

Az Alapítvány tevékenységei 2019-ben

Az Alapítvány a fentiekben bemutatott Kémia Mobillabor projekt mellett az alábbiakkal foglalkozott.

Újra indítottuk a Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupát. A Vándorkupa első versenyét 2019. november 15-16-án tartottuk a Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskolával együttműködésben. A Kossuth Iskola csapata volt korábban, 2018. márciusában a legjobban teljesítő vidéki csapat azok közül, akiknek felhívtuk a figyelmét és segítettünk eljutni a Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban megtartott Kis Kavics Kupára. Ők akkor az Alapítvány különdíját, egy tanulmányi kirándulást is elnyertek, majd arra jutottunk, hogy közösen elindítjuk a Vándorkupát, melyet először a Veszprémi Kossuth Iskola rendez meg. A 2018-as csapat két tagja, Tislér Levente és Pósfai Márton, akik ma már a veszprémi Lovassy László Gimnázium diákjai, voltak a Vándorkupa feladatai összeállításának fő felelősei. Alapítványunk és a veszprémi iskola igazgatója, Czauné Nagy Mariann, és más helyi tanárok pedig a szervezést, lebonyolítást vállalták.

A Vándorkupán a nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium, a szolnoki Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium, a Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskola, visszatérő résztvevőként a nagyváradi Ady Endre Elméleti Gimnázium hetedik-nyolcadikos tanulóiból álló csapatok vettek részt a házigazda Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola csapata mellett.

A verseny egy előzetesen elkészítendő és a versenyen bemutatandó plakátból (fizikai törvények megvalósulása az élőlények hely- és helyzetváltoztató mozgásában), egy írásbeli feladatsorból, illetve egy gyors kvízkérdéseket tartalmazó kahootból és egy síkidomokból összeállítandó állatfigurákra épülő tangram fordulóból állt.

A 2019-es Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupát szoros versenyben a Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskola csapata nyerte, s ezzel a tanulmányi kirándulás különdíjat és azt a lehetőséget, hogy a következő versenyt megrendezze az Alapítvánnyal együttműködésben. A csapat tagjai: Tóth Anna, Remsei Gergely, Orbán Dominika, Konnerth Péter, felkészítő tanár Kabály Adrien. Második helyen a házigazda Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola csapata végzett, míg harmadik a szolnoki Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium lett.

Köszönjük támogatóinknak, akik lehetővé tették a rendezést, Veszprém város önkormányzatának, a Veszprémi Középkolai Kollégiumnak és a Főnix Apartmanháznak, a Veszprémi Tankerületi Központnak. Köszönjük Bambek Dávid képzőművésznek, Szabó Szabolcs egykori tanítványának, a vándorkupa elkészítését, megvalósítását. Köszönjük a Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskolának a közös munkát, a vendéglátást.

A Vándorkupáról részletes beszámoló, a feladatok, továbbá fényképek és film található a [honlapon](#).

2019-ben is kiadtunk ösztöndíjat tanárszakos egyetemi hallgatók nemzetközi konferencia-részvétel támogatására. Az Alapítvány által felkínált díjat a XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Tanulás- és Tanításmódszertani – Tudástechnológiai Szekciójának szakmai zsűrije adta át Esztergomban, az áprilisban rendezett OTDK alkalmából. A zsűri döntése alapján a díjazottak Bereczky-Zámbó Csilla, Muzsnay Anna és Szeibert Janka lettek, akik négy tagozatban megtartott öt előadásukkal két első, egy második, és két különdíjat hoztak el. Témavezetőjük Dr. Szabó Csaba, az ELTE TTK Matematikai Intézet Algebra és Számelmélet Tanszék egyetemi tanára. A végzős hallgatók a támogatást a 2019. júliusban Dél-Afrikában megrendezett PME 43. Éves Gyűlésen történő részvétel és ott előadás megtartása költségeinek részbeni fedezésére (regisztrációs díj, utazási és szállásköltségek) fordították.

Hasonlóan az előző ösztöndíjhoz, Csilla, Anna és Janka be fognak számolni (2020. első negyedévében) kutatásukról, tapasztalataikról, amit a rangos nemzetközi konferencián szereztek. Ezzel kívánunk más hallgatókat is ösztönözni a nemzetközi színvonalú oktatás-módszertani kutatási tevékenységre.

A XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia Tanulás- és Tanításmódszertani – Tudástechnológiai Szekciójáról, és a díjátadóról szóló beszámoló megtalálható a [honlapon](#).

2019. októberében workshopot rendeztünk a természettudományos oktatás jövőjéről. Mintegy hatvan résztvevő, általános és középiskolai tanárok, tanárszakos egyetemi hallgatók, egyetemen dolgozó oktatók illetve oktatáskutatók, középiskolás diákok, a vállalati szektor képviselői, és más érdeklődők, érintettek arra a fő kérdésre keresték a választ, hogy 10-15 év múlva ki fogja a gyerekeket természettudományokra tanítani.

A workshopon részt vett érdekelt körök igénylik és keresni is fogják az együttműködési lehetőségeket, a hálózatosodást. Néhány felvetődött kérdésen azóta el is kezdődtek egyeztetések illetve egyedi kezdeményezések, amelyekhez az Alapítvány koordinációt biztosít. Ilyenek elsősorban:

- Diák mentorál diákokat. A jövő tanára lehet, aki szívesen magyaráz, segít társainak.
- Ösztöndíjprogramok (tanárszakosok, tanárok, tanári pályára készülő középiskolások). Közte specifikusan: „sabbatical év” tanároknak, a kiegészítés ellen, vállalati együttműködői bevonással.
- „Térkép”-honlap készítése létező anyagok, tanári segédletek, videók, hírlevelek jobb elérésére, megosztására.
- Középiskolások számára hatékonyabb orientáció tanári pályára egyetemeken által.

A rendezvényt Zsikla Gábor ([Flow Alapítvány](#)) segített levezetni, moderálni. Köszönjük!

A fentiekről és a workshopról további részletek találhatóak a [honlapon](#).

Tervek és célok 2020-ra (és a következő három évre)

2020-as terveink, feladataink egy részére már utaltunk a 2019-es év összefoglalójában.

Az évet egy stratégiai és pénzügyi tervezési, szervezetfejlesztési nappal kezdjük januárban, hogy jobban felkészüljünk a megnövekedett feladatokra. Tevékenységeinknek az alábbiakban felsorolt számos lehetséges kiterjesztése és folytatása súlyozást igényel abban a tekintetben is, hogy mik a következő egy és a következő három év prioritásai, és mik a realitások.

A Mobillabor-projekt fejlesztés több dimenzióban elképzelhető és kívánatos (földrajzi lefedettség bővítése; kémia mellett más aspektusok behozatala; a fogadó iskolákban mélyebb tudás hátrahagyása, online elérés, a fogadó tanárok bevonása, képzés). Ehhez szeretnénk, ha minden eddigi támogatónk tudná vállalni a program további segítését, és új támogatókat is szándékozunk bevonni a fenntartható működés érdekében. Jó tapasztalatunk volt a gyógyszertárakkal történő együttműködés terén is, s ezt is szeretnénk bővíteni.

A fentiek – és a következő, „térkép” projekt – keretében át kívánjuk azt is gondolni, hogy van-e mód további videók, online elérésű anyagok elkészítésében részt venni, támogatni, akár diákpályázatok, tanárszakos hallgatók, MOOC kezdeményezések formájában.

A tanárok munkáját segítő „térkép”-honlap készítő projekt nyitó-megbeszélését megtartottuk decemberben, az érdemi munka 2020 elején kezdődik. Egyetemi és iskolai oktatók és mások együttműködésével igyekszünk egy tudást, tanári segédleteket, linkeket és egyéb anyagokat megosztó honlapot felépíteni, amely a kevés idővel rendelkező tanárok munkáját segítené. Ezzel párhuzamosan kívánjuk azt is vizsgálni, hogy szaktanári hírlevelek mely területeken működnek jól, illetve hol tudna az Alapítvány ebben is koordinációval és hálózat-építéssel segíteni szintén abban, hogy a tanárok aktuális információkhoz juttatása hatékonyabb lehessen.

Tervezünk egy kérdőíves felmérést arról, hogy miért megy, vagy nem megy egy diák a tanári pályára, mik a fő akadályok illetve vonzások. Szeretnénk megszólítani iskolákat (diákok, tanáraik), tanárszakos hallgatókat, az egyetemi tanárképzésben résztvevőket. Ennek fő kérdéseit már megterveztük 2019-ben, de a lebonyolítás és persze a kiértékelés még előttünk áll, melyhez szakértői segítséget tervezünk igénybe venni.

Facilitálni kívánjuk a néhány helyen kísérletként elindult, elinduló diák mentorál diákok kezdeményezéseket. Amint néhány iskola ki tudja próbálni élesben, hogy miként tudja segíteni a tehetséges és egyben magyarázni, felzárkóztatni is szerető tanulók és a korrepetálást igénylők közötti közös munka kialakítását, ezeket a tapasztalatokat meg lehet osztani másokkal, össze lehet egy szakmai beszélgetést szervezni rá. Az ilyen, diákok közti együttműködések adott esetben akár nem is csak egy iskolán belül, hanem iskolák között (pl. középiskola és felsőtagozat) is kialakulhatnak. Célunk ezzel is néhány, a tanári pálya felé orientálható diák megtalálásának segítése, illetve iskolák figyelmének felhívása ennek fontosságára.

Ugyanezen a területen a tanári pályaorientáció erősítése is fontos kihívás. A középiskolások sokféle orientációt kaphatnak (szaktárgyi órákon, osztályfőnöki órákon, iskolai rendezvényeken), de ezek között a tanári pálya bemutatása nem gyakori. A tanárképző egyetemek érzik a nyomást, hogy túl kevés a jelentkező, mennek is szívesen a közoktatásba, ennek még sincs jól bejáratott rendszere. Azt kívánjuk megvizsgálni, hogy az Alapítvány tud-e segíteni, kapcsolatokat építeni illetve a gyakorlatot elindítani. Az információ-megosztó honlap fejlesztésével párhuzamosan alighanem ez is erősíthető.

Elő fogjuk készíteni a következő Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupa versenyt, együttműködésben a 2019. évi nyertes Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskolával (és a nyertes csapatuk számára a tanulmányi kirándulást megszervezzük). Továbbra is elsősorban vidéki iskolák hetedik-nyolcadikosait fogjuk várni, és bízunk benne, hogy a kezdeményezés egyre népszerűbbé válik, és több csapat is részt fog venni. Igyekeznünk fogunk még gondosabban megtervezni az időpontot

(elkerülendő az ütközést más hasonló rendezvényekkel, azonosítani azt az időszakot, amikor a tanulók már és még a leginkább időt tudnak találni rá).

A 2019. évi tanárszakos nemzetközi konferencia-ösztöndíjasaink beszámolóját tervezzük megrendezni 2020. első hónapjaiban, akik más érdeklődő, a tanárképzésben részt vevő hallgatókat motiválnának hasonló tevékenységre, és egyben a tanárképzésben tevékenykedő egyetemi oktatóknak is visszajelzést adnának tapasztalataikról. 2020-ban is tervezzük meghirdetni ösztöndíjat.

2020-ban erősíteni szeretnénk együttműködésünket a vállalati szektorral. 2019-ben érdemben volt módunk projekteket, elsősorban a Mobillabor kezdeményezést már vállalati támogatással kiépíteni (2017-18-ban még csak saját, induló támogatói, baráti körünkre támaszkodtunk projektjeink megvalósításában). Az októberben rendezett workshop is megmutatta, hogy bőven van tere hasonló együttműködéseknek, mind a vállalati szektor innovatívan gondolkodó szereplői, mind a tanári pálya, a tanárképzés érintettjei keresik és igénylik a kapcsolódás lehetőségeit. Amint ebből az összefoglalónkból is kitűnik, számos ponton tudják mindkét oldal érdekeit szolgálni közös kezdeményezések. A vállalatok bevonódása nem kizárólag pénzügyi támogatásokról, hanem sok egyébről is szólhat (pályaorientáció, diákcsoportok fogadása, tudásmegosztás, motiváció, mindez diákoknak és tanároknak is). 2020-ban azt is szeretnénk elérni, erősíteni, hogy az ebben az együttműködésben, gondolkodásban legelőrébb járó vállalatok segítsenek hólabdaként tovább görgetni, építeni az összekapcsolódásokat másokkal is, hiszen gyakran közös érdekekről beszélünk.

Ahol a vállalatok további anyagi támogatására is számítunk a fenti célok megvalósíthatósága érdekében, azok például – a nyilvánvalóan költséges Mobillabor projekt mellett – a jól célzott tanári és tanárszakos hallgatói ösztöndíjak, támogatások fejlesztése. A tanárok továbbképzésében, a pályán tartásában, egyetemekkel történő együttműködésben bőven van tere az érdekelt vállalatoknak. A tanári kiegészítés ellen megvalósítható „sabbatical év” elősegítése, és az alatt érdemi szakmai fejlődés megvalósítása vállalati háttérrel is egy minden résztvevőnek érdekes és hasznos út lehet például. Hasonlóan, lehetne dedikáltan kiegészítő ösztönzést adni egyes tanárok oktató és információ-megosztó tevékenységének egy-egy évre.

Az Alapítvány működését erősítő tevékenység a hálózat folyamatos bővítése. 2019-ben ebben nagy lépéseket tettünk, a Mobillabor-projektbe bekapcsolódó tanárok és iskolák, a workshop résztvevői, a Vándorkupa csapatai és iskolái, a vállalati együttműködő partnerek és támogatók már jó alapot adnak ahhoz, hogy minél több tartalom érjen el és kössön össze egyre többeket. Ha a „térkép”-honlappal tudunk érdemben haladni, az is nyilvánvalóan fogja mindent erősíteni. Sok lehetőségünk van középiskolásokkal és tanárszakos hallgatókkal is.

Különösen az utóbbiak, a tanári pályára készülők egyetemisták bevonása fog további feladatot és kihívást jelenteni, mivel itt még nem értünk el eleget – ezt a kört egyelőre nehezen, alig tudtuk megszólítani. Pedig bevonásuk több kezdeményezésbe – így például a „térkép” honlap fejlesztésébe

és működtetésébe, a Vándorkupa vagy más verseny szervezésébe, vagy más feladatokba – számukra nyilvánvaló pluszt adhatna a pályájukra készüléskor. Így ezen a specifikus ponton is keresni fogjuk az együttműködési lehetőségeket a tanárképző egyetemekkel, illetve a vállalatokkal is.

Végül ugyancsak saját magunk számára feladat a pályázat-figyelési és írási lehetőségeink erősítése. Itt is együttműködő partnereket, segítséget fogunk keresni.

Pénzügyek, támogatások

Az Alapítvány 2019-ben a korábbi éveknél nagyobb költségvetéssel működött. Míg 2017-ben és 2018-ban 1,3-1,5 millió forint körül alakultak a támogatások (és az induló tőke-befizetések), 2019-ben a bevételek elérik a 6,3 millió forintot. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a Mobillabor újraindításával az első olyan tevékenységi kör került előtérbe, amelyet már az alapítvány eddigi alapítóinak, barátainak, önkénteseinek saját erejéből nem lehetett megvalósítani, hanem új, elsősorban vállalati támogatókat kellett megtalálnunk hozzá. Ez sikerrel is járt, és ezúton köszönjük nekik, a Richter Gedeon Nyrt-nek, a Bau-Haus Kft-nek, a 77 Elektronika Kft-nek és a Japonica Holding Kft-nek, illetve néhány, e célra támogatást nyújtó magánszemélynek még egyszer, hogy a kezdeményezés megvalósulhatott.

Mivel már 2019 második félévében összegyűlt a támogatás a teljes 2019-2020-as tanévre, a projekt költségeinek nagyobb része viszont majd csak 2020 első félévében realizálódik, emiatt a 2019-es eredmény is magasabb a korábbiaknál, kb. 3,6 millió forint. Az Alapítványnak nem célja az eredmény felhalmozása, és ezúttal sem így lesz, hiszen ennek nagyobb része a Mobillabor 2020 január-júniusi időszakában felhasználásra is fog kerülni – miközben ebben az időszakban már célunk megalapozni a folytatást újabb támogatásokról szóló megállapodásokkal.

Egyebekben az alapműködésünk és az egyéb projektjeink a korábbi két évhez hasonlóan takarékosan zajlottak. A működés továbbra is kizárólag önkéntesekre alapul, fizetett alkalmazott nincs, és a teljes nettó működési kiadás (bank, könyvelés) mintegy 30 ezer forintot tett ki. A Mobillabort leszámítva, az általános tevékenységre támogatást adók száma 13 volt, teljes támogatásuk 1,5 millió forint. Ezek az adatok a korábbi évekhez hasonlóak, bár lett néhány új egyéni támogatónk is. Mindenkinek köszönjük a segítséget.

2019-ben továbbra is kaptunk támogatásokat az Alapítvány barátaitól.

Az Alapítvány barátai, önkéntesei közül számosan sok időt és munkát is szántak a működtetésre, a programok (Mobillabor, Vándorkupa, workshop) megtervezésére, megszervezésére és lebonyolítására, a honlap és arculat fejlesztésére, és más olyan tevékenységekre, amelyek lehetővé tették elérni a 2019-es eredményeket és tovább bővíteni a mozgásteret. Enélkül az Alapítvány fenntartása nem lenne lehetséges. Ezt a sok segítséget is köszönjük.

A pénzügyi támogatásokból valósítottuk meg a beszámoló első részében leírt, 2019. évi tevékenységeket. A tanárszakos hallgatók nemzetközi konferencia-ösztöndijára 400 ezer forint, a Vándorkupára 80 ezer forint, a workshop megvalósítására 130 ezer forint, Szabó Soma (Szabolcs fia) támogatására 2019-ben mintegy 50 ezer forint került kifizetésre az Alapítvány számlájáról – egyes esetekben a költségek egy részét nem az Alapítványon keresztül fedeztük. A folyó támogatásokból már a 2020. évre tervezett, bővülő tevékenységi kör megvalósításához is elkezdtünk részben félretenni.

2019. évben megkaptuk a közhasznú alapítvány státuszt, illetve bekerültünk az SZJA egy százalékos körbe. 2020-ban is nagyon számítunk az egyéni támogatásokra, adományokra, amelyek elsősorban az alapműködést és a kevésbé nagy pénzigényű célokat szolgálnák a jövőben is. Ugyancsak szeretnénk továbbra is támaszkodni a nagyobb, vállalati donorokra, elsősorban, de nem kizárólag a Mobillabor fejlesztése területén. A fentiekben vázoltunk jó néhány olyan pontot, ahol véleményünk szerint elsősorban munkával, de kisebb részben anyagiakkal hasznos és fontos együttműködési lehetőségeket tudhatunk kialakítani a vállalatok és az oktatás egyes szereplői – tanárok, tanárszakos hallgatók, iskolai tanulók, iskolák – között, amelyek minden résztvevő számára kölcsönösen előnyösek, miközben az ügyet, a természettudományos oktatást szolgálják.

Holtzer Péter

Elnök